

Den 28. maj 2002 afgav jeg en opfølgingsrapport om min inspektion den 6. juni 2001 af Arresthuset i Haderslev. I rapporten bad jeg om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 20. juni 2002 med bilag fra Arresthuset i Haderslev og en udtalelse af 25. juli 2002 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.2. Cellerne

Jeg noterede mig at der var sket en midlertidig udbedring af en skade ved vasken på celle 17, og anførte at jeg gik ud fra at der vil ske en endelig udbedring så cellen igen fremtræder i pæn stand. Jeg bad arresthuset om at oplyse om min opfattelse var korrekt, og i givet fald oplyse om skaden var endeligt udbedret, eller hvornår det forventedes at ske.

Arresthuset har bekræftet at der var tale om en midlertidig udbedring. Den endelige udbedring er foretaget i januar 2002. Malerarbejdet efter udbedringen er dog endnu ikke udført, men det vil ske i forbindelse med nymaling af hele cellen som imidlertid må afvente at belægningssituationen normaliseres så meget at cellen, der er en tomandscelle, kan tages ud af drift i nogle dage.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg noterede mig at direktoratet ville sende mig en kopi af arresthusets nye vedligeholdelsesplan når den var udarbejdet.

En sådan plan er ikke vedlagt, og hverken arresthuset eller direktoratet har nævnt noget herom. Jeg går derfor ud fra at planen endnu ikke er udarbejdet.

Jeg afventer således fortsat modtagelse af en kopi af den nye vedligeholdelsesplan når den foreligger.

Ad punkt 2.3.4. Værksted

Jeg tog til efterretning at der havde været afholdt møder med henblik på udarbejdelse af et projekt om ombygning af lageret til et egentligt værksted, og at direktoratets behandling af en (eventuel) senere ansøgning fra arresthuset måtte afvente en afklaring af kriminalforsorgens økonomiske situation. Jeg bad direktoratet om at underrette mig om hvad der videre sker i sagen.

Arresthuset har oplyst at arresthuset den 29. april 2002 traf aftale med en lokal arkitekt om at udfærdige det nødvendige tegningsarbejde. I uge 19 blev der holdt møde i arresthuset med arkitekten, to medarbejdere fra kommunen og en repræsentant for brandinspektøren om byggeprojektet. Tegningsarbejdet blev efterfølgende udfærdiget og sendt til kommunen med ansøgning om principiel tilladelse til byggeriet. Arresthuset har efterfølgende telefonisk over for direktoratet oplyst at byggetilladelse er modtaget den 24. juni 2002.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets svar med bemærkning om at sagens videre behandling i direktoratet afventer ansøgning fra arresthuset om særbevilling til projektets udførelse. Det kan dog ikke forventes at projektet vil kunne iværksættes i 2002 inden for kriminalforsorgens økonomiske rammer, men det vil blive medtaget i forbindelse med direktoratets prioritering af hvilke projekter der skal iværksættes i 2003.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 6.3. Fjernsyn

Jeg henstillede til arresthuset at ændre teksten i husordenen (af november 2001) så det tydeligt fremgår at der ikke er pligt til at leje radio sammen med tv (eller omvendt). Jeg bad om underretning når denne ændring var foretaget.

Arresthuset har oplyst at teksten er ændret, og arresthuset har vedlagt en kopi af den ændrede husorden (fortsat af november 2001).

Direktoratet har henholdt sig hertil.

I den reviderede husorden er nu anført følgende:

”Fjernsyn og radio kan lejes enkeltvis eller samlet i arresten, jf. DfK.-cirkulære herom. Lejen er 35 og 7 kr. i alt 42 kr. om ugen som skal forudbetales. ...”

Jeg tager til efterretning at det nu udtrykkeligt er anført at tv og radio kan lejes hver for sig. Jeg foretager mig derfor ikke mere vedrørende dette spørgsmål bortset fra at bemærke at det efter min opfattelse på trods af denne præcisering havde været rigtigst samtidig enten at fjerne ”i alt 42 kr.” eller efter dette at tilføje ”ved samlet leje” eller lignende. Jeg går ud fra at arresthuset vil overveje dette samtidig med revisionen i øvrigt af husordenen, jf. pkt. 6.4. og 6.12., eller – såfremt denne revision allerede har fundet sted – ved næste revision af husordenen.

Ad punkt 6.4. Vaskemaskine mv. og køleskabe

I anledning af min henstilling i den endelige rapport om at husordenen blev ændret så det ikke fremgik heraf at gangmandens vask af de indsattes private tøj sker på de indsattes eget ansvar, tilføjede arresthuset at vask sker ved henvendelse til og ”i samarbejde” med gangmanden. Jeg udtalte i opfølgingsrapporten at jeg forstår det sådan at det fortsat er gangmanden der vasker for de indsatte, men at de indsatte skal instruere gangmanden i hvordan tøjet ønskes vasket. Jeg udtalte videre at jeg går ud fra at bibeholdelsen af at vask sker på de indsatte eget ansvar, skyldes indføjjelsen ”i samarbejde med” gangmanden, og at det herved er tilsigtet at angive at de indsatte på grund af pligten til at instruere gangmanden i hvordan tøjet skal vaskes, selv har ansvaret for at det vaskes korrekt (med den virkning at de ikke efterfølgende kan fremsætte krav om erstatning af tøj der er ødelagt ved forkert vask). Jeg anmodede arresthuset om at oplyse om min opfattelse er korrekt. Jeg bad endvidere direktoratet om en supplerende udtalelse på grundlag heraf vedrørende dette forhold set i relation til direktoratets tilkendegivelse over for arresthuset ved direktoratets interne inspektion.

Arresthuset har oplyst at det er normal praksis at den pågældende indsatte er til stede i vaske rummet og enten oplyser gangmanden om hvordan vaskemaskinen ønskes indstillet, eller selv indstiller maskinen samt viser gangmanden hvilket tøj der må vaskes sammen. Der har ikke i de seneste seks år været problemer med eller klager over denne praksis.

Direktoratet har oplyst at arresthuset telefonisk den 1. juli 2002 over for direktoratet har oplyst at ordlyden af husordenen vedrørende vask af privat tøj er en orientering til de indsatte om at arresthuset ikke umiddelbart eller pr. automatik erstatter tøj der er ødelagt som følge af vask. Hvis tøj bliver ødelagt på grund af fejl fra arresthusets side, vil det blive erstattet.

Direktoratet har herefter udtalt følgende:

”...

Direktoratet kan henholde sig til arresthusets oplysninger og finder, at husordenens ordlyd bør ændres således, at det klart fremgår, at arresthuset over for den indsatte ikke har fraskre-

vet sig ansvaret for arresthusets/gangmandens eventuelle ansvarspådragende fejl. Direktoratet har meddelt arresthuset dette.

Ombudsmanden har endvidere anmodet om direktoratets supplerende bemærkninger til spørgsmålet om arresthusets erstatningsansvar set i relation til direktoratets tilkendegivelse over for arresthuset ved direktoratets interne inspektion.

Direktoratet var på inspektion i Arresthuset i Haderslev den 17. juni 1997. Det fremgår af direktoratets inspektionsrapport, s. 11, at direktoratet oplyste arresthuset om, at de ikke kunne fraskrive sig ansvaret for gangmandens ansvarspådragende fejl.

Som anført ovenfor, er det fortsat direktoratets opfattelse, at arresthuset ikke kan fraskrive sig ansvaret for gangmandens ansvarspådragende fejl.”

Jeg tager det oplyste til efterretning. Jeg beder arresthuset sende mig en kopi af husordenen når den er ændret i overensstemmelse med direktoratets tilkendegivelse.

Ad punkt 6.6. De indsattes kontakt med omverdenen, herunder besøg og telefonsamtaler

Jeg tog til efterretning at direktoratet havde bedt arresthuset om at ændre formuleringen i husordenen for så vidt angår den personkreds som afsonere kan ringe til. Jeg bad arresthuset om at orientere mig når denne ændring var sket.

Arresthuset har oplyst at denne ændring er sket. Den reviderede husorden er som tidligere nævnt vedlagt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at ”med nærtstående personer” er udeladt i den reviderede husorden.

Ad punkt 6.7. Talsmandsordning

Jeg bad arresthuset om at underrette mig når husordenen var udbygget i overensstemmelse med direktoratets anmodning til arresthuset herom.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Arresthuset har ... oplyst, at de ønskede ændringer i husordenen er foretaget således, at det nu fremgår af husordenen, at arresthuset har fastsat nærmere regler i henhold til § 8 i bekendtgørelse nr. 369 af 17. maj 2001 om gennemførelse af medindflydelse for indsatte i kriminalforsorgens institutioner (talsmandsbekendtgørelsen).

Arresthuset beklager, at ombudsmanden og direktoratet ikke er blevet orienteret om dette tidligere, da reglerne om talsmænd blev udarbejdet i oktober/november 2001 og derfor har indgået i arresthusets drøftelse med de indsatte omkring talsmandsordningen.

Direktoratet henviser til arresthusets oplysninger og vedlægger til ombudsmandens orientering en kopi af husordenen samt en kopi af de af arresthuset fastsatte regler i medfør af § 8 i talsmandsbekendtgørelsen.

Direktoratet har gjort arresthuset opmærksom på, at henvisningen i husordenen til ’talsmandsbetænkningen’ rettelig skal være ’talsmandsbekendtgørelsen’.”

Jeg tager til efterretning at arresthuset (allerede i oktober/november 2001) har udfærdiget regler efter talsmandsbekendtgørelsens § 8. Jeg har noteret mig at reglerne – der ikke er dateret – omfatter alle de forhold som institutionens leder efter bekendtgørelsens § 8, stk. 1, skal fastsætte regler om, men henviser til det nedenfor anførte. Jeg har endvidere noteret mig at det i husordenen er indføjet at arresthuset har fastsat nævnte regler som de indsatte kan få udleveret ved henvendelse til personalet, og at direktoratet har gjort arresthuset opmærksom på at henvisningen til ”talsmandsbetænkningen” rettelig skal være til ”talsmandsbekendtgørelsen”.

Det af arresthuset anførte om at de udarbejdede regler er ”indgået” i arresthusets drøftelser med de indsatte, forstår jeg sådan at reglerne er udfærdiget ”på grundlag af” drøftelser med de indsatte (talsmanden), jf. talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 3.

For så vidt angår bestemmelsen i talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 4, hvorefter reglerne skal indeholde oplysninger om proceduren for valg af talsmænd og om kontrollen med valget, har arresthuset bestemt at valget skal foregå som en hemmelig, skriftlig afstemning ”i samarbejde med og under kontrol af arresthusets ledelse”.

Efter straffuldbydelseslovens § 34, stk. 2, 4. pkt., skal valg af talsmænd ”kontrolleres af institutionen og repræsentanter for de indsatte i fællesskab.”

Den procedure som arresthuset har bestemt med hensyn til kontrollen af valget, er således ikke i overensstemmelse med straffuldbydelseslovens § 34, stk. 2, 4. pkt.

Jeg henstiller derfor til arresthuset at ændre den interne regel på dette punkt, og jeg beder arresthuset om at underrette mig når det er sket, ved kopi af ændringen.

For så vidt angår bestemmelsen i talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 5, hvorefter reglerne skal indeholde oplysninger om hvor ofte der normalt ”skal” ske drøftelser mellem institutionen og talsmændene (talsmanden), har arresthuset bestemt at drøftelse ”kan ske, efter initiativ fra talsmanden” med seks ugers mellemrum.

Det fremgår af § 1, stk. 2, i talsmandsbekendtgørelsen at institutionen ”skal tage initiativ til jævnlige drøftelser med de valgte talsmænd ...”.

Jeg har i forbindelse med min inspektion af Statsfængslet Renbæk der i fængslets regler om talsmandsvirksomheden tillige (indirekte) anfører at det er talsmændene der skal tage initiativ til drøftelser med institutionen, anmodet direktoratet om en (supplerende) udtalelse vedrørende spørgsmålet om hvorvidt fængslets regler på dette punkt er i overensstemmelse med talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 5, jf. § 1, stk. 2.

Jeg vil vende tilbage til dette spørgsmål når jeg har modtaget svar i sagen vedrørende min inspektion af Statsfængslet Renbæk.

Ad punkt 6.12. El-artikler

Jeg noterede mig at direktoratet havde bedt arresthuset om at overveje fremover at udleje radioer der tillige kan afspille cd'er og kassettebånd, og at direktoratet havde bedt om underretning om resultatet af arresthusets overvejelser. Jeg bad direktoratet om at orientere mig herom.

Arresthuset har oplyst at overvejelser om anden type af udlejningsradioer vil blive drøftet på det kommende personalemøde og de kommende sikkerhedsudvalgsmøder.

Arresthuset har videre oplyst at en ændring af den nuværende praksis bl.a. rejser nogle vigtige sikkerhedsspørgsmål, f.eks. om indsmugling af narkotiske stoffer, og arresthuset har i den forbindelse henvist til den fokus der er på bekæmpelse af narkotika i kriminalforsorgens institutioner. Derudover er der en ikke uvæsentlig risiko for gennem bånd og hjemmebrændte cd'er at sende meddelelser til varetægtsindsatte. Arresthuset har sammenholdt dette med kravet om at de tv-apparater som udlejes til de indsatte, skal være uden tekst-tv, hvilket netop er begrundet i at tekst-tv vil kunne anvendes til at sende meddelelser.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets svar med en bemærkning om at direktoratet vil følge op på spørgsmålet over for arresthuset.

Jeg afventer underretning fra direktoratet om hvad der videre sker vedrørende dette spørgsmål, jf. min tidligere anmodning til direktoratet om underretning herom.

Da institutionerne ifølge genstandsbekendtgørelsen "skal" udfærdige regler om udlevering af indsattes egne genstande, bad jeg direktoratet om en supplerende udtalelse i anledning af at

arresthuset ikke havde fundet behov for fastsættelse af sådanne regler (bortset fra vedrørende de enkelte forhold der er omtalt i husorden) fordi institutionen ikke oplever problemer i den henseende i det daglige.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Det fremgår blandt andet af genstandsbekendtgørelsens § 3, at institutionens leder fastsætter nærmere regler om udlevering af indsattes egne genstande.

Det fremgår nærmere af vejledningen til genstandsbekendtgørelsen, pkt. 8, hvad retningslinjerne om udlevering af indsattes egne genstande bør indeholde.

Efter direktoratets opfattelse er det, der fremgår af arresthusets husorden, ikke tilstrækkeligt til at opfylde kravene i bekendtgørelsens § 3.

Direktoratet har meddelt arresthuset dette og har anmodet arresthuset om at ændre husordenen i overensstemmelse hermed.”

Jeg tager det oplyste til efterretning. Jeg går ud fra at der vil ske en samlet revision af husordenen vedrørende de forhold som direktoratet har påpeget, og jeg henviser derfor til min anmodning under pkt. 6.4. hvor jeg har bedt arresthuset om at sende mig en kopi af husordenen når den er ændret (vedrørende det dér nævnte forhold).

Jeg bad om til sin tid at modtage underretning om hvad der videre sker i anledning af direktoratets anmodning til arresthuset om at komme med en vurdering af prisen på reovering af el-installationssystemet med henblik på en eventuel senere bevilling til en sådan reovering.

Arresthuset har oplyst at der indtil videre kun har været en kort telefonisk samtale med arresthusets sædvanlige el-installatør vedrørende spørgsmålet, og at en vurdering tidligst vil kunne foreligge i løbet af august 2002.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer således fortsat en endelig orientering om hvad der videre sker vedrørende dette spørgsmål.

Da arresthuset ikke havde besvaret min anmodning om oplysning om hvad det er for (yderligere) begrænsninger som arresthuset på grund af el-kapaciteten har måttet indføre med hensyn til udlevering af el-artikler til de indsatte, jf. den endelige rapport s. 49-50, bad jeg på ny arresthuset om at oplyse herom.

Arresthuset har oplyst at det drejer sig om elektriske massagepuder, vaffeljern, blendere, brødrister, toastmaskiner, krøllejern, føntørrere, ventilatorer, skrivemaskiner og lignende. Efter konkrete vurderinger dispenserer arresthuset dog i sjældne tilfælde og giver tilladelse til nævnte effekter. Arresthusets læge råder over en el-varmepude som indimellem udleveres til indsatte i behandlingsøjemed. Arresthuset har samtidig beklaget ikke tidligere at have svaret fyldestgørende på min anmodning om oplysning om nævnte begrænsninger.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets svar, herunder vedrørende dispensationsmuligheden.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 6.16. Information af indsatte

Jeg udtalte at jeg er enig i at det er hensigtsmæssigt at indføje oplysninger om fleksibilitet i forbindelse med besøg i besøgsanmodningsblanketten og henvise hertil i husordenen således at såvel de besøgende som de indsatte orienteres herom. Jeg gik ud fra at arresthuset ville følge direktoratets anbefaling, og jeg bad arresthuset om at sende mig en kopi af besøgsblanketten og husordenen når de var ændret i overensstemmelse hermed.

Arresthuset har oplyst at besøgsblanketterne og husordenen er ændret i overensstemmelse hermed og har vedlagt kopi heraf.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at der i blanketten "Orientering omkring afvikling af besøg i Haderslev arrest" som udleveres i forbindelse med meddelelse af besøgstilladelse, er givet orientering om muligheden for i særlige tilfælde at få udvidet besøgstiden ud over den "afsatte time", og for tildeling af besøg af 2 timers varighed for besøgende der kommer sjældent og samtidig langvejsfra. Jeg har endvidere noteret mig at omtalen af regler generelt beskrives som den normale situation hvoraf fremgår at de vil kunne fraviges i særlige tilfælde, f.eks. således at der vil kunne gives tilladelse til besøg også uden for de "fastsatte" tidspunkter. Jeg henviser i den forbindelse også til vejledningen om beskæftigelse af de indsatte (nr. 77 af 16. maj 2001), pkt. 6, om besøg i arbejdstiden i særlige tilfælde. Endelig har jeg noteret mig at det i husordenen nu er anført at detaljerede regler og begrænsninger for besøg er beskrevet i besøgsblanketterne (som foruden ovennævnte omfatter en blanket til brug for ansøgning om besøgstilladelse).

Punkt 8. Opfølgning

Jeg afventer modtagelse af kopi af den nye vedligeholdelsesplan, jf. pkt. 2.2., og af husordenen når den er revideret, jf. (bl.a.) pkt. 6.4. Jeg afventer endvidere underretning vedrørende min henstilling under pkt. 6.7. Videre afventer jeg svar vedrørende spørgsmålet om udlevering af radioer der kan afspille cd'er og kassettebånd, og reovering af el-installationssystemet, jf. pkt. 6.12. Endelig afventer jeg svar i sagen vedrørende min inspektion af Statsfængslet Renbæk for så vidt angår initiativet til afholdelse af drøftelser med talsmænd, jf. pkt. 6.7.

Punkt 9. Underretning

Denne rapport sendes til arresthuset, Politimesteren i Haderslev, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Inspektionschef
Lennart Frandsen